

Förslag till kommunplan.
2027 med utblick mot 2029.

Sverigedemokraterna i Mora

Ett Mora för framtiden.
Byggt på traditionens grund.

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Det övergripande målet med partiets verksamhet är att skapa ett samhälle som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välbefinnande, sammanhållning och demokrati.

En budget som utgår från verkligheten

Mora behöver en kommunplan som tar sin utgångspunkt i verkligheten, inte i önsketänkande. Kommunens ekonomi är pressad, kostnaderna stiger och flera verksamheter, inte minst äldreomsorgen, står inför stora utmaningar de kommande åren. Därför behövs en plan som sätter kärnverksamheten först, använder skattebetalarnas pengar med större eftertanke och vågar prioritera det som ger verklig nytta för invånarna.

Sverigedemokraternas kommunplan bygger på just detta synsätt. Den utgår från att kommunen först ska klara sitt grunduppdrag: en trygg skola, en fungerande omsorg, ett ansvarsfullt användande av gemensamma resurser och en ekonomi som är möjlig att styra. Istället för dyra prestigeprojekt och alltför högt satta resultatmål föreslås en mer realistisk, sammanhållen och långsiktigt hållbar väg för Mora.

En mer realistisk ekonomisk linje

Ett av de viktigaste vägvalen i Sverigedemokraternas kommunplan är synen på resultatmålet. I stället för att hålla fast vid en nivå på omkring 2,6 procent varje år föreslås ett lägre och mer realistiskt resultatmål: 0,5 procent år 2027, 0,8 procent år 2028 och 2,3 procent år 2029. Vi motiverar detta med att nivån bättre svarar mot de senaste årens ekonomiska resultat och att kommunen behöver utrymme för omställning och effektiviseringar.

Detta är inte ett uttryck för sänkta ambitioner, utan för ansvarstagande. När ett resultatmål inte motsvarar verkligheten riskerar det att bli ett hinder i stället för ett stöd. Ett mer realistiskt mål ger kommunens medarbetare arbetsro att koncentrera sig på att få kontroll över kostnaderna, genomföra nödvändiga effektiviseringar och stärka de verksamheter som människor är beroende av varje dag.

Kärnverksamhet före prestigeprojekt

Ett annat viktigt vägval handlar om investeringarna. Sverigedemokraternas förslag till kommunplan visar tydligt att kommunen måste bli bättre på att skilja mellan det önskvärda och det nödvändiga. Därför föreslås en stramare investeringslinje där mindre angelägna projekt minskas, senareläggs eller omprövas, samtidigt som resurser styrs till områden med tydlig verksamhetsnytta.

När ekonomin är ansträngd måste kommunen tänka som vanliga hushåll gör när inkomsterna blir lägre än planerat. Om man har räknat med att tjäna 800 000 kronor under året, men sedan bara får in 500 000 kronor, då gör man nya prioriteringar. Man väljer bort "lyx" och behåller sådant som sänker kostnaderna på sikt. På samma sätt måste kommunen våga välja bort eller skjuta upp stora projekt som inte är nödvändiga just nu och i stället satsa på åtgärder som stärker ekonomin och kärnverksamheten över tid.

Det syns bland annat i synen på Kajenområdet, där investeringsnivån i Sverigedemokraternas kommunplan är betydligt lägre än i Moraalliansens förslag. Det syns också i motståndet mot gångtunneln under järnvägen mellan Strandenområdet och Tingsnäs, ett projekt på omkring 50 miljoner kronor som Sverigedemokraterna säger nej till därför att pengarna behövs bättre på annat håll i kommunen. Samma grundsyn gäller större projekt i allmänhet: kommunen ska i första hand vårda, bygga till och förbättra det man redan har, innan man startar kostsamma nybyggen eller projekt med mer symbolvärde än praktisk nytta.

Byggnads- och miljönämnd – Lättare att starta och driva företag

För att kommunen ska vara en attraktiv plats att etablera ett bolag i, ser vi vikten av att kommunen arbetar aktivt med att underlätta befintliga bolag att expandera sin verksamhet samt nya bolag att etablera sig i Mora. Detta ska vara kultur bland kommunens tjänstemän.

Sverigedemokraterna vill:

1. Peka ut möjliga placeringar för anläggningar för lokal kraftproduktion i samband med revidering av ny översiktsplan.
2. Arbeta målinriktat för ett bättre, mer tillåtande och stödjande företagsklimat.
3. Påbörja detaljplanarbetet för fler bostäder i Noret Måmyren området

För- och grundskolenämnden – En skola med fokus på kunskap och arbetsro.

I skolpolitiken utgår Sverigedemokraternas kommunplan från att skolans viktigaste uppgift är att ge eleverna kunskaper, trygghet och studiero. Därför betonas ordning i klassrummen, tidiga insatser när problem uppstår och ett tydligare fokus på lärarledd undervisning och minskad skärmtid. Vi betonar också att resurserna ska användas för att stärka skolans vardag snarare än för att driva fram stora och dyra strukturförändringar.

En viktig del i detta synsätt är att rusta upp och utveckla de högstadieskolor som redan finns i stället för att prioritera nybyggnation. Det är en linje som förenar ekonomiskt ansvar med verksamhetsförståelse: att förbättra fungerande miljöer är ofta klokare än att börja om från början.

Det är också viktigt att säga som det är: det är inte nya väggar och tak som skapar bättre skolresultat. Det som avgör resultaten är lärarnas förmåga att undervisa, ordningen i klassrummen, arbetsron och att eleverna får rätt stöd i tid. Att tro att problemen försvinner bara för att samma verksamhet flyttar in i en ny byggnad är inte ett seriöst sätt att lösa skolans utmaningar. Om en brödbit ligger i en burk och håller på att bli dålig, då löser man inte problemet genom att köpa en ny burk och lägga samma bröd i den. På samma sätt blir inte skolan automatiskt bättre bara för att samma personal och samma arbetssätt flyttar in i nya lokaler. Vill man ha bättre resultat måste man förbättra det som faktiskt påverkar elevernas lärande: undervisningen, ledarskapet, arbetsmiljön och stödet till eleverna.

Under senare år har mycket fokus lagts på att digitalisera undervisningen och elever får ofta en läsplatta innan eleven har lärt sig att läsa och skriva. I Sverigedemokraterna är vi mycket tveksamma till detta arbetssätt, som har visat sig ha starkt negativ påverkan på såväl inläring som det psykiska och fysiska välmåendet. Vi vill därför att skolan snarast

återgår till ett mer analogt arbetssätt. Vi är övertygade om att dagens barn och unga kommer att ta till sig den digitala tekniken ändå.

Sverigedemokraterna vill:

1. Rusta upp våra befintliga högstadieskolor istället för att bygga nytt.
2. Fokusera resurserna på tidiga insatser innan problemen vuxit sig alltför stora.
3. Behålla våra byskolor så långt det är möjligt.
4. Se ett ökat fokus på arbetsro, lärarledd undervisning och minskad skärmtid.
5. Säkerställa en god ordning och trygghet i skolan.

Kommunstyrelsen – smalare, men smartare.

Demokrati och yttrandefrihet är två av Sverigedemokraternas viktigaste stöttepelare. Vi är generellt för mer direktdemokrati, mer medborgardialog och transparent verksamhet.

Vi anser att systemet där förvaltningarna, hos kommunstyrelsen, får ansöka om hållbara medel är ett ineffektivt sätt att fördela resurser på och medför ökad administration. Vi anser att denna typ av satsningar borde kunna rymmas inom den traditionella budgetprocessen, där nämnder tilldelas ramar och uppdrag från kommunfullmäktige samt att nämnderna i denna process har möjlighet att äska medel för särskilda projekt.

Sverigedemokraterna vill:

1. I större utsträckning än idag involvera medborgarna i frågor av större dignitet.
2. Genomföra besparingsåtgärder inom t.ex. HR, kommunikation och olika typer av kommunövergripande strategitjänster.
3. Avskaffa hållbara medel samt rent generellt sluta använda begreppet "hållbarhet" och istället fokusera på att Mora kommun ska vara en smart och flexibel organisation med ett tydligt fokus att hushålla med begränsade ekonomiska och personella resurser.
4. Kartlägga tendenser till framväxten av utanförskapsområden.

Kultur- och fritidsnämnd – integration och fotboll.

Vi anser att ett av kulturpolitikens främsta syften är att stärka intresset för och kunskapen om svensk och lokal kultur. Det bidrar till att stärka den gemensamma identiteten i vårt samhälle och underlättar dessutom integration och assimilering.

Biblioteket ska ha ett folkbildningsuppdrag där fokus ligger på att främja språkutvecklingen hos våra barn samt bidra till att nyanlända snabbare lär sig det svenska språket. Biblioteket ska därutöver verka för att stärka det svenska språket i befolkningen i stort.

Fotboll är världens och även Moras största sport. Tröskeln är låg att börja spela fotboll och sporten lockar även många invånare med invandrarbakgrund och bidrar därmed även till en förbättrad integration och assimilation.

Idag saknar Mora en fotbollshall, vilket hämmar fotbollens utveckling i vår kommun och gör att många utövare väljer att sluta med sporten under vinterhalvåret. Vi vill därför investera i en sådan. Vi tänker oss att bygga en isolerad men enklare hall kring befintlig plan på Prästholmen, där befintliga faciliteter och omklädningsrum kan användas. Då en utomhusplan försvinner har vi för 2028 budgeterat för att komplettera med en ytterligare konstgräsplan på Prästholmen.

Sverigedemokraterna vill:

1. Köpa in svensk litteratur med lättläst text på svenska istället för litteratur på andra språk.
2. Bygga en fotbollshall samt ytterligare en konstgräsplan.

Teknik- och servicenämnden – hållbart på riktigt.

Många av kommunens fastigheter är i dåligt skick p.g.a. eftersatt underhåll. Likaså är många av kommunens vägar i skriande behov av underhåll och reinvesteringar. Att vårda och ta hand om det man har är hållbart, såväl ur ett ekonomiskt som ett miljömässigt perspektiv.

Kommunens bilar körs sedan ett antal år på HVO, vilket medfört ökade kostnader, men utan att tillföra någon egentlig miljönytta. Vi vill därför att kommunens dieseldrivna fordon snarast återgår till att köras på vanlig diesel igen.

Sverigedemokraterna vill:

1. Förbättra underhållet av kommunens fastigheter och vägar.
2. Rusta upp Lejonvillan för att sedan användas av kommunala verksamheter.
3. Utredda ny sträckning av Älvdalsbanan genom Mora.
4. Verka för inköp av lokala livsmedel.
5. Satsa på förbättrad snöröjning, halkbekämpning och vägunderhåll över hela kommunen.
6. Att kommunens dieslbilar åter körs på vanlig diesel i stället för HVO.

Socialnämnden – Omsorg med bättre kapacitet och bättre hushållning.

Omsorgen är det område där kostnadstrycket är som störst, och därför är det också här behovet av genomtänkta reformer är som tydligast. Flera av våra särskilda boenden har idag åtta platser per avdelning, vilket ur ett driftsekonomiskt perspektiv är långt ifrån optimalt. Vi vill därför komplettera avdelningarna vid Strömmsgårdens samt Ekbackens särskilda boenden med ytterligare två platser per avdelning genom tillbyggnader. Vi räknar med att detta skulle kunna ge ett tillskott på mellan 10 och 20 platser. Utifrån den demografiska situationen och att en större nybyggnation ligger ett antal år fram i tiden är detta också ett välkommet tillskott i en verksamhet som lider av ständig platsbrist. Vi räknar också med att detta kommer generera relativt stora besparingar på sikt, både genom effektivare drift på de aktuella avdelningarna samt genom ett reducerat antal hemtjänsttimmar, när resurskrävande brukare istället bor på särskilt boende.

Vår kommunplan lyfter också behovet av att se över arbetssätt som inte har levererat de effekter som utlovats. Heltidsresan har inte givit önskad och tillräcklig effekt på exempelvis vikarieanvändning och sjukfrånvaro, vilket gör det rimligt med en översyn och att pröva en annan väg. Den övergripande linjen är tydlig: omsorgen ska stärkas genom bättre planering, bättre resursanvändning och större fokus på verksamhetens faktiska behov.

Sverigedemokraterna vill:

1. Komplettera våra befintliga särskilda boenden med fler platser för att möta ett ökat antal äldre.
2. Snarast påbörja planläggning av ett nytt särskilt boende i anslutning till Ekbacken.
3. Införa språkkrav inom all omsorgsverksamhet.
4. Införa språkplikt vid ansökan om försörjningsstöd.
5. Prova en annan väg för Heltidsresan som inte givit önskat resultat och Ta krafttag mot den höga sjukfrånvaron och den stora användningen av vikarier.
6. Inrätta en funktion som arbetar med att följa upp eventuellt fusk med assistanstimmar och orimligt dyra placeringskostnader.
7. Ge integrationsenheten i uppdrag att arbeta proaktivt, uppsökande och stödjande för att underlätta etablering i samhället samt även aktivt arbeta med återvandring.

En kommun som använder resurser med förstånd

Vår kommunplan har en bredare syn på kommunens styrning. Här finns en tydlig ambition att minska sådant som upplevs skapa administration utan tillräcklig nytta, att prioritera underhåll av fastigheter och vägar och att ge större vikt åt det som direkt påverkar vardagen för boende och företag i Mora. Det handlar om ett förhållningssätt där kommunen ska vara smart, flexibel och ha ett tydligt fokus att hushålla med begränsade ekonomiska och personella resurser.

Det ger kommunplanen en sammanhållen karaktär. Den är inte bara en lista med enskilda förslag, utan en politisk linje som bygger på samma princip i flera olika nämnder: använd resurser där de gör störst nytta, bygg vidare på det som fungerar och var försiktig med kostnader som riskerar att växa snabbare än kommunen klarar.

Ekonomiska vägval och sammanställningar

KS Kommunplan vs SD:s kommunplan

Inledande vägvalsformulering

KS Kommunplan och SD:s kommunplan representerar två tydligt olika vägval för kommunens ekonomi och verksamhetsstyrning. KS Kommunplan håller fast vid ett resultatmål på 2,6 procent och prioriterar därmed en högre formell resultatnivå under planperioden, men utan att i samma utsträckning som SD:s kommunplan ta tag i de strukturella problem som driver kostnaderna inom skola, äldreomsorg, fastigheter och vägar.

SD:s kommunplan utgår i stället från en mer verklighetsförankrad ekonomisk bedömning, där en del av resultatmarginalen används för att genomföra nödvändiga strukturförändringar redan nu, i syfte att sänka kommunens långsiktiga kostnads massa och därmed minska risken för framtida skattehöjningar

Detta är kärnan i vägvalet mellan de båda planerna. KS Kommunplan väljer att värna ett resultatmål som inte har uppnåtts någon gång under den senaste mandatperioden, medan SD:s kommunplan väljer att anpassa resultatnivån till det ekonomiska läget och använda överskottet till att åtgärda ineffektiva strukturer innan de blir ännu dyrare att hantera.

SD:s väg kan därför beskrivas som mer långsiktigt ansvarstagande: hellre något lägre resultat under en omställningsperiod än att skjuta upp nödvändiga beslut tills skattehöjning eller omfattande nedskärningar återstår som enda alternativ.

Resultatäkning

	Bokslut	Budget	Budget	Plan	
	2025	2026	2027	2028	2029
Nämndernas nettokostnad	-1 533 448	-1 560 785	-1 629 372	-1 666 069	-1 687 128
Avskrivningar	-85 805	-82 451	-94 323	-106 850	-110 631
Verksamhetens nettokostnader	-1 619 253	-1 643 236	-1 723 695	-1 772 919	-1 797 759
Skatteintäkter	1 156 089	1 198 188	1 241 346	1 286 778	1 327 903
Generella statsbidrag och utjämnin	478 745	499 601	505 311	518 605	533 353
Verksamhetens resultat	15 581	54 553	22 962	32 464	63 497
Finansiella intäkter	15 491	10 000	10 964	12 540	13 260
Finansiella kostnader	-17 317	-20 034	-24 476	-30 500	-33 563
Resultat efter finansiell poster	13 755	44 519	9 450	14 504	43 194
Extra ordinära intäkter/kostnader		0	0	0	0
Årets resultat	13 755	44 519	9 450	14 504	43 194
Resultatnivå mot skatteintäkter/statsbidrag/utjä	2,0%	2,6%	0,5%	0,8%	2,3%

Verksamhetens Nettokostnad

Nämndernas Driftskostnader

Kostnader (+) och intäkter(-)	Bokslut	Budget	Budget	Budget	
	2025	2026	2027	2028	2029
Revision	1 217	1 482	1 517	1 568	1 618
Valnämnd	123	302	53	55	57
Kommunstyrelse	127 254	157 359	149 930	147 580	150 050
Miljö- och byggnadsnämnd	21 335	23 219	24 881	25 587	26 437
Teknik- och servicenämnd	80 933	94 863	103 362	109 462	109 521
Kultur- och fritidsnämnd	60 938	66 989	72 346	75 829	77 658
För- och grundskolenämnd	460 132	439 225	446 988	442 079	438 160
Gymnasienämnd	143 488	141 137	145 847	146 687	148 312
Socialnämnd	711 469	704 869	763 307	800 034	826 712
Utlagt till nämnderna	1 606 889	1 629 445	1 708 231	1 748 881	1 778 525
Finansförvaltnings verksamhet	-78 765	-74 860	-104 059	-110 012	-112 597
Justeringpost/risk			16 000	16 000	16 000
Genomfart Mora upplösning	4 353	4 200	4 200	4 200	4 200
Hållbarhet	971	2 000			
Sanering mark			5 000	7 000	
Delsumma	-73 441	-68 660	-78 859	-82 812	-92 397
Verksamhetens nettokostnader	1 533 448	1 560 785	1 629 372	1 666 069	1 686 128

Investering

	Nämnd	Budget 20:	Plan 2028	Plan 2029
Infrastruktur nätverk	eDIT	2 224	2 224	1 000
Infrastruktur Servermiljö	eDIT	300	4 100	6 800
Infrastruktur Trådlöst nätverk	eDIT	1 892	1 879	1 000
Infrastruktur Skrivarmiljö (kopiatorer)	eDIT	1 000	500	500
Utvecklingsmedel Drift 3 år	eDIT	300	300	400
Upprustning 7-9 skolor	FoG	5 000	10 000	10 000
Flygfotografering och laserskanning	MoB	750		
Säkerhetshöjande åtgärder (taggar)	Gymn	250		
Inhängnad av carport	Gymn		500	
Markplanering bygggården	Gymn			3 000
Färdigställande förråd/utbildningsyta	Gymn			500
Svetsrobot, Cobot	Gymn			900
Koordinatmätmaskin	Gymn			800
Anpassning av murarum	Gymn			230
Anpassning Fredsgatan 6	ToS	7 300		
Badstugatan - säkrare övergång från GC-väg	ToS	400		
Sandtält Öna	ToS	700		
Passageinstallation fastigheter ifrån Morastrand	ToS	1 500		
Uppgradering låssystem (Iloq S5)	ToS	500	500	
Avfuktare stall Lomsmyren	ToS		950	
Samförlägga kablar	ToS	2 000		
Utbyte broar Hemus friluftsområde	ToS	500	500	500
Upprustning Lejonvillan	ToS	2 500		
Utredning Älvdalsbanan	ToS		100	
Byte av belysningsstolpar	ToS	1 000	1 000	
Upprustning Kommunhusparken	ToS			1 000
Skyltning Hemus 2026-2027	ToS	250		
Utveckling av GC-nätet	ToS	3 000	3 000	
Ny gestaltning Kajen	ToS	5 000	5 000	
Planerat fastighetsåtgärder - övertagande lokaler	ToS	7 000	7 000	
Inventarier administrativa lokaler	ToS	700		
Planerade vägförbättringar	ToS	3 000		
Flytt av stadsnät noder	ToS	1 000	1 000	1 000
Fotbollshall Prästholmen	KoF	15 000		
Ny konstgräsplan Prästholmen	KoF		7 000	
Carport hemtjänst/hemsjukvård	SN	3 000	3 000	
Utbyggnad Strömsholmen	SN	10 000	15 000	
Utbyggnad Ekbacken	SN		5 000	10 000
Nytt säbo Måmyren	SN			20 000
Inventarier till ny gruppbofastad	SN	500		
Inventarier nya säboplatser	SN	400	1 000	
Inventarier Socialförvaltningen	SN	1 500	1 500	
Utbyte av larm	SN	2 500		
LSS-gruppbofastad (Finnäs)	SN		25 000	
Inventarier till ny gruppbofastad	SN			500

Löpande Investeringar (Via delegation)	Nämnd			
Gång- och cykelvägar enl cykelplan	ToS	3 000	1 000	1 000
Upprustning centrum- och landsbygdsmiljöer	ToS	1 000	2 000	2 000
Planerad fastighetsupprustning	ToS	22 000	23 000	25 000
Planerad upprustning fritidsanläggningar	ToS	6 000	7 000	7 000
Planerade vägförbättringar	ToS	10 000	11 000	12 000
Övriga infrastrukturinvesteringar	ToS	2 800	2 800	1 800
Lokalbehov nämnder	KS	2 500	2 500	2 500
Inventarier nämnder	ToS	2 500	2 500	2 500
Investeringsbudget totalt		130 766	147 853	111 930

Prioriteringslista i text

Skola och utbildning

SD:s kommunplan prioriterar skolan genom att förstärka För- och grundskolenämnden samt Gymnasienämnden och samtidigt investera i upprustning av befintliga 7–9-skolor

För 2027 får För- och grundskolenämnden 10 miljoner mer i SD:s kommunplan än i KS, medan Gymnasienämnden får +5 000 tkr.

År 2028 är skillnaden +8 000 tkr för Fog och +3 000 tkr för Gymnasienämnden, och år 2029 kvarstår en förstärkning på +2 000 tkr för vardera nämnden.

Denna prioritering ska ses mot bakgrund av att KS-linjen har förarbeten för en ny högstadieskola med motiveringen att dagens högstadieskolor är ineffektiva och ger svagare studieresultat.

SD:s kommunplan svarar på samma problembild, men väljer ett annat verktyg: i stället för att förbereda en ny stor skola i ett läge med minskande barnkullar så investeras 5 000 tkr år 2027, 10 000 tkr år 2028 och 10 000 tkr år 2029 i om till och upprustning av befintliga 7–9-skolor. Det ger bättre möjlighet att modernisera lärmiljöer, samla arbetslag effektivare och successivt avveckla kostsamma och ineffektiva lokaler, vilket på sikt minskar lokalkostnaden per elev i förhållande till ett nybygge.

Äldreomsorg och socialtjänst

Socialnämnden är ett annat tydligt prioriterat område i SD:s kommunplan. I KS Kommunplan ligger Socialnämndens nettokostnad på 736 307 tkr år 2027, 778 034 tkr år 2028 och 821 712 tkr år 2029, medan motsvarande nivåer i SD:s kommunplan är 763 307 tkr, 800 034 tkr respektive 826 712 tkr. Skillnaden är därmed +28 000 tkr år 2027, +22 000 tkr år 2028 och +5 000 tkr år 2029.

Utöver driftsförstärkningen prioriterar SD:s kommunplan investeringar i bland annat carport för hemtjänst/hemsjukvård, utbyggnad av Strömmsgården, utbyggnad av Ekbacken, nytt Säbo, Måmyren och inventarier till socialförvaltningen

Den bärande tanken är att en samlad och modern äldreomsorgsstruktur ger bättre personalutnyttjande, effektivare logistik och lägre kostnad per plats eller hemtjänsttimme över tid. SD:s vägval är därför inte att höja kostnaderna för höjningens egen skull, utan att använda resurser för att bygga en mer rationell struktur som minskar det framtida kostnadstrycket.

Fastigheter, vägar och teknisk verksamhet

SD:s kommunplan gör också ett tydligt vägval inom fastigheter, vägar och teknisk infrastruktur. Teknik- och servicenämnden förstärks från 101 362 tkr till 103 362 tkr år 2027, från 106 462 tkr till 109 462 tkr år 2028 och från 108 521 tkr till 109 521 tkr år 2029. Det motsvarar en förstärkning på +2 000 tkr, +3 000 tkr respektive +1 000 tkr årsvis.

På investeringssidan finns planerad fastighetsupprustning som i KS Kommunplan ligger på 20 000 tkr per år 2027–2029, medan SD:s kommunplan ligger på 22 000 tkr år 2027, 23 000 tkr år 2028 och 25 000 tkr år 2029. Det innebär skillnader på +2 000 tkr, +3 000 tkr och +5 000 tkr.

Planerade vägförbättringar ligger i KS Kommunplan på 10 000 tkr per år, medan SD:s kommunplan ligger på 10 000 tkr år 2027, 11 000 tkr år 2028 och 12 000 tkr år 2029, vilket motsvarar 0 tkr år 2027, +1 000 tkr år 2028 och +2 000 tkr år 2029

Detta kan beskrivas som skillnaden mellan att fortsätta med en dyr brandkårsekonomi eller att ta ett samlat grepp om underhållsskulden. Genom att förstärka planerad upprust-

ning och vägunderhåll minskar risken för akuta fel, haverier, läckor och kostsamma totalåtgärder längre fram.

SD:s kommunplan använder därför investeringsutrymmet till att bygga lägre långsiktiga driftkostnader, snarare än att skjuta underhållet framför sig.

Finansiering och omprioriteringar

SD:s kommunplan finansierar sina prioriteringar genom att minska vissa centrala och mindre verksamhetsnära poster. Kommunstyrelsens ram minskar från 156 930 tkr till 149 930 tkr år 2027, från 157 580 tkr till 147 580 tkr år 2028 och från 160 050 tkr till 150 050 tkr år 2029. Det motsvarar -7 000 tkr år 2027 och -10 000 tkr per år 2028–2029. Även hållbarhetsmedel i finansförvaltningen minskas med 2 000 tkr per år enligt SD:s justeringar.

Därtill minskar SD:s kommunplan den stora investeringsposten Ny gestaltning Kajen från 20 000 tkr till 5 000 tkr år 2027 och från 15 000 tkr till 5 000 tkr år 2028. Skillnaden är därmed -15 000 tkr år 2027 och -10 000 tkr år 2028. Detta illustrerar tydligt SD:s ekonomiska prioritering: resurser flyttas från centrala ramar och prestigeprojekt till skola, äldreomsorg, fastigheter och vägar.

Tabeller: KS Kommunplan jämfört med SD:s kommunplan 2027

Område	Post 2027	KS Kommunplan (tkr)	SD:s kommunplan (tkr)	Diff (tkr) SD - KS	Kommentar vägval
Skola - FoG drift	För- och grundskolenämnd	436 988	446 988	+10 000	SD förstärker befintliga skolor istället för att styra mot ny högstadieskola.
Skola - Gymnasiet drift	Gymnasienämnd	140 847	145 847	+5 000	SD ökar resurser till gymnasiet.
Skola - investering	Upprustning 7-9-skolor	0	5 000	+5 000	Ny SD-post: upprustning av befintliga högstadieskolor.
Äldreomsorg - drift	Socialnämnd	736 307	763 307	+27 000	SD förstärker äldreomsorg och socialtjänst.
Infrastruktur - drift	Teknik- och servicenämnd	101 362	103 362	+2 000	Mer till vägar, fastigheter och park.
Centrala medel - drift	Kommunstyrelse	156 930	149 930	-7 000	SD minskar KS centrala ram.
Nämnder totalt - drift	Utlagt till nämnderna	1 670 231	1 708 231	+38 000	Högre nämndramar sammantaget i SD-planen.
Verksamhet nettokostnad	Verksamhetens nettokostnader	1 687 695	1 723 695	+36 000	Högre kostnadsmassa i SD-planen under omställningsåret.
Resultat	Årets resultat	45 450	9 450	-36 000	SD använder buffert till strukturåtgärder.
Fastigheter - investering	Planerad fastighetsupprustning	20 000	22 000	+2 000	SD höjer nivån på planerad fastighetsupprustning.
Vägar - investering	Planerade vägförbättringar	10 000	10 000	0	Samma nivå på vägförbättringar 2027 - skillnaden kommer senare.
Övrigt - Investering	Övriga infrastrukturinvesteringar	1 800	2 800	+1 000	SD förstärker övriga infrastrukturåtgärder (ex. mindre objekt).
Fritid- Investering	Upprustning fritidsanläggningar	5 000	7 000	+2 000	
Centrumprojekt	Ny gestaltning Kajen	20 000	5 000	-15 000	SD bromsar prestigeprojektet Kajen.

2028

Område	Post 2028	KS Kommunplan (tkr)	SD:s kommunplan (tkr)	Diff (tkr) SD – KS	Kommentar vägval
Skola – FoG drift	För-och grundskolenämnd	434 079	442 079	+8 000	SD fortsätter stärka befintliga 7–9-skolor istället för nybygge.
Skola – Gymnasiet drift	Gymnasienämnd	143 687	146 687	+3 000	SD håller i förstärkningen av gymnasiet.
Äldreomsorg – drift	Socialnämnd	778 034	800 034	+22 000	SD prioriterar äldreomsorg och socialtjänst även år två.
Infrastruktur – drift	Teknik- och servicenämnd	106 462	109 462	+3 000	Mer till vägar och fastigheter, fortsatt underhållslyft.
Kultur/fritid – drift	Kultur- och fritidsnämnd	73 829	75 829	+2 000	SD stärker utbud för barn, unga och föreningsliv.
Centrala medel – drift	Kommunstyrelse	157 580	147 580	-10 000	Ytterligare minskning av centrala KS-medel.
Nämnder totalt – drift	Utlagt till nämnderna	1 720 881	1 748 881	+28 000	Högre nämndramar sammantaget.
Verksamhet nettokostnad	Verksamhetens nettokostnader	1 740 919	1 772 919	+32 000	Högre kostnadsmassa under fortsatt omställning.
Resultat	Årets resultat	46 504	14 504	-32 000	SD prioriterar strukturåtgärder före resultat.
Övrigt - Investering	Övriga infrastrukturinvesteringar	1 800	2 800	+1 000	SD lägger mer på övriga infrastrukturåtgärder.
Fastigheter – investering	Planerad fastighetsupprustning	20 000	23 000	+3 000	SD håller kvar högre nivå på upprustning.
Vägar – investering	Planerade vägförbättringar	10 000	11 000	+1 000	Fortsatt prioritering av vägar.
Centrumprojekt	Ny gestaltning Kajen	15 000	5 000	-10 000	SD bromsar Kajen även 2028.
Skola – investering	Upprustning 7–9-skolor	0	10 000	+10 000	SD fortsätter investera i befintliga högstadieskolor.

2029

Område	Post 2029	KS Kommunplan (tkr)	SD:s kommunplan (tkr)	Diff (tkr) SD – KS	Kommentar vägval
Skola – FoG drift	För- och grundskolenämnd	436 160	438 160	+2 000	SD håller kvar förstärkningen men fasar ned till en lägre nivå.
Skola – Gymnasiet drift	Gymnasienämnd	146 312	148 312	+2 000	Fortsatt något högre ram för gymnasiet.
Äldreomsorg – drift	Socialnämnd	821 712	826 712	+5 000	Äldreomsorgssatsningen ligger kvar men på lägre nivå än 2027–2028.
Infrastruktur – drift	Teknik- och servicenämnd	108 521	109 521	+1 000	Extra medel för infrastruktur kvarstår.
Kultur/fritid – drift	Kultur- och fritidsnämnd	76 658	77 658	+1 000	Liten men bestående förstärkning.
Centrala medel – drift	Kommunstyrelse	160 050	150 050	-10 000	KS-ramen fortsatt neddragen med 10 000 tkr.
Nämnder totalt – drift	Utlagt till nämnderna	1 777 525	1 778 525	+1 000	Justeringarna tar i stor utsträckning ut varandra 2029.
Verksamhet nettokostnad	Verksamhetens nettokostnader	1 791 759	1 797 759	+6 000	SD ligger fortfarande något högre i kostnader men nära KS
Resultat	Årets resultat	49 194	43 194	-6 000	Närmar sig KS resultatnivå när åtgärder fungerar.
Övrigt – investering	Övriga infrastrukturinvesteringar	1 800	1 800	0	
Fastigheter – investering	Planerad fastighetsupprustning	20 000	25 000	+5 000	SD ökar ytterligare fastighetsupprustningen 2029.
Vägar – investering	Planerade vägförbättringar	10 000	12 000	+2 000	SD fortsätter hålla högre nivå på vägar.
Skola – investering	Upprustning 7–9-skolor	0	10 000	+10 000	SD fortsätter investera i befintliga högstadieskolor.

Övriga

Politisk sammanfattning

Skillnaden mellan KS Kommunplan och SD:s kommunplan är ytterst en skillnad mellan att förvalta dagens problem och att faktiskt lösa dem. KS Kommunplan prioriterar ett resultatmål som inte nåtts i praktiken och lämnar stora delar av skolans lokalsituation, äldreomsorgens struktur och underhållsskulden till framtiden. SD:s kommunplan väljer i stället att använda det ekonomiska utrymmet till att rusta upp skolan, stärka äldreomsorgen, ta igen eftersatt underhåll och minska kommunens beroende av centrala projekt och prestigeinvesteringar.

Det innebär ett tydligt och ansvarsfullt vägval. SD prioriterar verkliga behov framför symboliska mål, långsiktig kostnadskontroll framför kortsiktig budgetestetik och strukturell effektivisering framför uppskjutna problem. På så sätt framstår SD:s kommunplan som den mer förståndiga vägen för att undvika framtida skattehöjningar, skydda kärnverksamheten och bygga en kommunal ekonomi som bättre svarar mot verkligheten än mot fromma förhoppningar.

Avslutning

Sverigedemokraternas förslag till kommunplan visar att det går att förena omtanke om skola och omsorg med ekonomiskt ansvar och att verklig handlingskraft ofta handlar mindre om stora ord och större projekt och mer om att fatta kloka beslut i rätt ordning.

Vårt förslag till kommunplan sätter kärnverksamheten först, anpassar ekonomin till verkligheten och ger kommunen bättre möjligheter att möta framtiden med både stabilitet och förnuft